

Innst. S. nr. 195

(2006-2007)

Innstilling til Stortinget fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen

Dokument nr. 8:44 (2006-2007)

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Anders Anundsen, Jon Jæger Gåsvatn og Åse M. Schmidt om en bedre rådgivningstjeneste og bruk av arbeidsuka for elever i ungdomsskolen

Til Stortinget

SAMMENDRAG

I dokumentet fremmes følgende forslag:

I

Stortinget ber Regjeringen vurdere hvordan arbeidsuka til elever i grunnskolen bedre kan brukes aktivt knyttet opp mot fremtidig utdanningsvalg.

II

Stortinget ber Regjeringen vurdere muligheten for å etablere et rådgivningsverktøy som sikrer muligheten til individuell rådgivningsoppfølging av den enkelte elev.

III

Stortinget ber Regjeringen vurdere hvordan samhandlingen mellom kommuner og fylkeskommuner kan bli bedre, med sikte på en forbedret rådgivning til den enkelte elev i forbindelse med utdanningsvalg og redusert andel feilvalg."

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Freddy de Ruiter, Anniken Huitfeldt, Gerd Janne Kristoffersen, Anna Ljunggren og Torfinn Opheim, fra Fremskrittspartiet, Anders Anundsen, Jon Jæger Gåsvatn og Åse M. Schmidt, fra

Høyre, Gunnar Gundersen og lederen Ine Marie Eriksen Søreide, fra Sosialistisk Venstreparti, Åsa Elvik og Lena Jensen, fra Kristelig Folkeparti, Dagrun Eriksen, fra Senterpartiet, Inger S. Enger, og fra Venstre, Odd Einar Dørum, viser til representantforslaget.

Komiteen vil framheve viktigheten en god rådgivningstjeneste har for elevenes videre utdanning og yrkesvalg.

Komiteen vil i den sammenheng vise til endringer gjennom Kunnskapsløftet der faget "skolen og elevens valg" i L97 har blitt erstattet av et nytt fag, programfag til valg, som skal gjenspeile utdanningsprogrammene i videregående opplæring. Hensikten med innføring av programfag til valg var å skape et helhetlig 13-årig skoleløp for elevene og knytte grunnskole og videregående opplæring bedre sammen. Faget skal også gi elevene erfaring med innhold, oppgaver og arbeidsmåter som karakteriserer de ulike utdanningsprogrammene, og gi elevene bedre tilpasset opplæring med mulighet for mer praktisk aktivitet eller fordypning.

Komiteen viser til at skoleeier har ansvaret for at det blir utarbeidet læreplaner i programfag til valg basert på sentrale retningslinjer, men at det fra skoleåret 2008-2009 fastsettes nasjonale læreplaner for faget. Som ledd i arbeidet med disse læreplanene mener komiteen at det er viktig med god kommunikasjon og samarbeid mellom grunnskolen og videregående skoler, lokalt næringsliv og lokale og regionale utviklingsmiljø.

I opplæringsloven § 9-2 framgår det at alle elever "har rett til nødvendig rådgivning om utdanning, yrkestilbud og yrkesvalg og om sosiale spørsmål". Videre er elevenes rettigheter gjentatt og fordypet i kapittel 22 i forskrift til opplæringslova. Komiteen viser til at forskriften også beskriver kommunenes og fylkeskommunenes ansvar for å oppfylle disse rettighetene. Komiteen vil videre påpeke at skoleeier står fritt i organiseringen av rådgivningsfunksjonen.

Komiteen viser til at Regjeringens satsing på bedre gjennomføring i videregående opplæring er bredt behandlet i St.meld. nr. 16 (2006-2007), jf. Innst. S. nr. 164 (2006-2007), der blant annet kvalifisert rådgivning er et av de områdene som omtales med flere forslag til tiltak.

Komiteen viser videre til at Regjeringen vil utvide omtalen av rådgivningens formål og innhold i forskriften, samt utarbeide veiledende kriterier for hva slags kompetanse en rådgiver bør ha.

Komiteen viser til at både Kunnskapsløftet og St.meld. nr. 16 (2006-2007) innebærer en økt samhandling mellom kommuner og fylkeskommuner på skolenivå. Elever som tar fag i videregående mens de går på ungdomsskolen, programfag til valg og endringen i forskriften når det gjelder oppfølgingstjenesten, er eksempler på tiltak som gir et tettere og forbedret samarbeid mellom rådgivere i de ulike skoleslagene. Komiteen viser til at forholdet mellom kommuner og fylkeskommuner også vil være et element i vurderingene av det videre arbeidet med rådgiverfunksjonen.

Komiteen mener det er viktig å se ulike virkemidler i sammenheng og benytte eksisterende metoder bedre for å gi elevene best mulig yrkes- og studieveiledning. I dette perspektivet står samarbeidet mellom skolene og næringslivet sentralt. Komiteen registrerer at det er stor variasjon i måten yrkes- og studieveiledningen organiseres på. Skoleeier har stor frihetsgrad på dette området.

Komiteen viser til at utplassering i næringslivet er et av de virkemidlene som kan brukes mer systematisk for å oppnå god yrkes- og studieveiledning. Det bør derfor stilles krav til at slik utplassering gjennomføres som en del av dette veiledningsarbeidet, slik at utplasseringen har relevans for eleven og gir eleven bedre mulighet til å velge fremtidig yrkes- og utdanningsretning. Et slikt virkemiddel er viktig også sett i sammenheng med den muligheten programfag til valg gir.

Komiteen erkjenner at det kan være utfordrende for en del mindre kommuner å få omsatt en slik intensjon til praksis. Det bør imidlertid kunne åpnes for samarbeid om slik utplassering på tvers av kommunegrensene. Et slikt samarbeid vil bedre små kommuners mulighet til systematisering av yrkes- og utdanningsveiledningen gjennom arbeidsuka, og være et godt redskap for kommunene, næringslivet og ikke minst for den enkelte elev.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, er tilfreds med at det blir arbeidet målrettet for at rådgivning i skolen skal bli best mulig, og for at elevenes utdannings- og yrkesvalg skal bli best mulig.

Flertallet mener det er en forutsetning for riktig rådgivning at det finnes et godt og oppdatert informasjonsmaterieell. Flertallet viser til at en videreutvikling av nettsted med gode yrkesbeskrivelser er ett av tiltakene i St.meld. nr. 16 (2006-2007) som Stortinget nettopp har behandlet (16. april 2007). Flertallet viser til at det er flere aktuelle kandidater på markedet,

og viser til at Kunnskapsdepartementet har varslet at det vil bli tatt en skikkelig vurdering av disse nettstedene før det blir bestemt hvem som skal få oppdraget med videreutvikling og hvordan dette oppdraget vil se ut.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vil understreke viktigheten av en god yrkes- og utdanningsrådgivning, og slutter seg til forslagsstillerens ønske om bedre samhandling mellom ungdomsskolen og videregående opplæring.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen vurdere hvordan arbeidsuka til elever i grunnskolen bedre kan brukes aktivt knyttet opp mot fremtidig utdanningsvalg."

"Stortinget ber Regjeringen vurdere hvordan samhandlingen mellom kommuner og fylkeskommuner kan bli bedre, med sikte på en forbedret rådgivning til den enkelte elev i forbindelse med utdanningsvalg og redusert andel feilvalg."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Budsjett-innst. S. nr. 12 (2006-2007) hvor disse medlemmer har foreslått å bevilge prosjektmidler til PROFRÅD. Dersom en skal oppnå en systematisering av yrkes- og utdanningsveiledningen er det nødvendig med et systemverktøy som bidrar til å sikre elevenes rett til forsvarlig veiledning og oppfølging. PROFRÅD representerer et slikt systemverktøy som er i bruk av flere skoler og institusjoner i dag. Disse medlemmer viser til at det er avgjørende med en bedre systematisering enn i dag, dersom intensjonen om individuell veiledning skal oppnås.

Disse medlemmer viser til at det ikke er gjennomført tiltak som bedrer kommunikasjonen på rådgivningssiden mellom skoleeier for videregående skole og skoleeier for grunnskolen i tilstrekkelig grad. Den samhandling som skal bli resultatet i forbindelse med gjennomføringen av Kunnskapsløftet, omfatter ikke rådgivningstjenesten. Disse medlemmer mener derfor det er nødvendig å sikre en bedre overlapping mellom videregående skole og grunnskole hva gjelder rådgivning.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen vurdere muligheten for å etablere et rådgivningsverktøy som sikrer muligheten til individuell rådgivningsoppfølging av den enkelte elev."

Komiteens medlemmer fra Høyre vil vise til sitt representantforslag i Dokument nr. 8:55 (2006-2007) om tiltak for å begrense frafallet i videregående opplæring. I forslag nr. 7 foreslås at det igangsettes prøveprosjekt med yrkesrådgivning i ungdomsskolen med rådgivere som kommer fra videregående skole, men som i hovedsak skal jobbe i ungdomsskolen. Disse medlemmer vil også vise til forslag nr. 8 i

samme dokument som går inn for et utvidet forsøk med kommunal drift av videregående skoler. Dette er et av virkemidlene for å få en bedre samordning mellom skoleslagene. Disse medlemmer viser videre til behandlingen av St.meld. nr. 16 (2006-2007), jf. Innst. S. nr. 164 (2006-2007) og forslaget om videreutdanning av rådgivere, samt forslaget om forsøk med regionale veiledningssentra innenfor yrkesrådgivning.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til behandlingen av St.meld. nr. 16 (2006-2007) og Innst. S. nr. 164 (2006-2007) hvor Kristelig Folkeparti understreker at det er viktig raskt å sette i gang tiltak for å bidra til at flere fullfører videregående, og at et viktig tiltak er å sikre en enda mer kvalitativt god rådgivningstjeneste.

Dette medlem viser videre til Budsjett-innst. S. nr. 12 (2006-2007) der Kristelig Folkeparti foreslår å innføre en videreutdanning for å kunne bli rådgiver. Dette medlem mener dette kan være et av tiltakene for å sikre en bedre rådgivningstjeneste og for å senke frafallsprosenten.

Komiteens medlem fra Venstre viser videre til behandlingen av St.meld. nr. 16 (2006-2007) og Innst. S. nr. 164 (2006-2007) hvor Venstre går inn for at det skal legges til rette for en "rådgiverspesialisering" som et eget utdanningsløp og foreslår en egen videreutdanning for rådgivere. Dette medlem vil understreke at Venstre primært ønsker en integrert rådgivningstjeneste. Dersom man skal dele rådgivningsfunksjonen i en yrkesveiledningsdel og en sosialpedagogisk del, forutsetter dette en betydelig ressursheving og tydelige kompetansekrav.

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen vurdere hvordan arbeidsuka til elever i grunnskolen bedre kan brukes aktivt knyttet opp mot fremtidig utdanningsvalg.

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen vurdere hvordan samhandlingen mellom kommuner og fylkeskommuner kan bli bedre, med sikte på en forbedret rådgivning til den enkelte elev i forbindelse med utdanningsvalg og redusert andel feilvalg.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 3

Stortinget ber Regjeringen vurdere muligheten for å etablere et rådgivningsverktøy som sikrer muligheten til individuell rådgivningsoppfølging av den enkelte elev.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og råder Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument nr. 8:44 (2006-2007) - representantforslag fra stortingsrepresentantene Anders Anundsen, Jon Jæger Gåsvatn og Åse M. Schmidt om en bedre rådgivningstjeneste og bruk av arbeidsuka for elever i ungdomsskolen - vedlegges protokollen.

Oslo, i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen, den 10. mai 2007

Ine Marie Eriksen Søreide
leder

Torfinn Opheim
ordfører

